

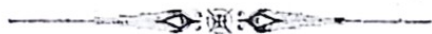
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԶԱՅՆԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԼԵՒՈՆ Մ. ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

ԱՐԵՒԱԳԱԼԻ ԵՐԳԵՐԸ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԶԱՅՆԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԽՄԲԱԳՐԵՅ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՆԵՅ

ԳԵՈՐԳ ԱՃԷՄԵԱՆ

1937

ՏՊԱՐԱՆ ԳՊՐԵՎԱՆՈՒՑ

ԱՆԹԻԼԻԱՍ

*Compte rendu
de G. Z. Zilberstein
sur le développement
des langues slaves
dans les pays
slaves; le 28/3/82 / Zilberstein*

ՆԵՐՍԷՍ ԴԵՈՐՉԱՆԻ

Ս. Ներսես Դեոճաւի ծնած է շուրջ 1100ին, Ծովք գղեակին մէջ: Ծովքի իշխան Ապիրատի որդին է: Մագիստրոսի քունորդին է: 1160ին, արդէն ծերունի, կարողիկոսական արքունիք քարճրանայ, յաշտեցով իր կորոր՝ Գրիգոր Գ. Պահլաւունի: Եղած է թագմարդուն Հայրապետ մը:

Մեծապէս նոխացուցած է, մեր կրօնընդունալիս: Իր նոխացումները աւելի ծառայած են Հայ Եկեղեցիի թմառնիկի հանգամանք գորացրնելու: Ի մէջ այլոց գրած է շարականներ, մեղեդիներ և՛ սաղեր, որոնց ոչ միայն իօսփերն է գրած, այլ նաեւ կղանակները յօրինած է, հաւատարապէս հմուտ ըլլալով թէ փերթղական և՛ թէ կրածշական արունեսին:

Հայ եկեղեցիին միշտ կ'երգէ իր հերիմակոչալիսներէն Յիսեպոսը, Առաւօտ Լուսոյն, Աշխարհ Ամենայնի, Այսօր Անհտը. Վարդանանց եւ Ղեւոնդեանց շարականները, Գորաստեղծեալն ու Դայեանց Սիրովը. ինչպէս նաեւ շատ մը ուրիշ շարականներ: Արեւազալի Երգերն ալ իրեն կը վերագրուին: Նշանաւոր է իր անդրանիկ կոնդակը, Թուրք Հովուական: Հաւատով եռուսովանիմ աղօթքը. Հայ հոգիէն, իր Արարչին ուղղուած այդ գերագոյն մեղմունքը, դարձեալ իր գրչին կը պարտին:

1173 տարւան Ռոմսոսին մէջ, իր թագմարդուն կեանքը կը կնիկ արքունեամբ:

Հայ Առաքելական Ուղղափառ Եկեղեցին, մեկն տարի, Ս.Թագմանիկներու հետ կը տօնէ, կրահալնորն Հայրապետին յիշատակը:

ԼԵՒՈՆ Մ. ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

Սիրելի՛ Վարպետ,

Յիշատակիդ խորանին կ'ընծայեմ՝ անբառամբ փունջը այս սրբազան երգերուն, որ դուն ժողովեցիր, եւ որպէս անխոնջ մշակ՝ բառասուն տարի շարունակ հնչեցուցիր զանոնք Հայ Առաքելական Ուղղափառ Եկեղեցիի կամարներուն տակ:

ԵՐԱՆՏԱՊԱՐՏ ՍԱՆԴ

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ՆՕՔԵՐ

Զիլինկիրեան ծնած է 1862ին: Աստիճաւ է Թաւրեանի եւ Զուհանեանի: Պաշտօններ վարած է Իգմիր, Ասաբազար, Պոլիս եւ Երուսաղէմ. ուր եւ վախճանեցաւ 1932 ին, բառասուն տարիներ հաւատարմօրէն Հայ-Երուսաղէմեան ծառայելէ վերջ:

1906ին, երբ Պոլսոյ՝ Ղալաթիոյ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին դպրապետութեան՝ եւ Կեդրոնականի երաժիշտութեան պաշտօնը կը վարէր՝ Արեւմտահայոց մէջ առաջին անգամ ըլլալով եռաձայն պատարագ երգել տուաւ երգէհոնի ընկերակցութեամբ: Դաճնաւորած եւ հրատարակած է եռաձայն պատարագ մը:

Իր մահուան առթիւ հանգուցեալ Բարգէն Վեհափառ կը գրէր «Հասկ»ի մէջ. — Արուեստին սրբազան կրակով խանդավառ վարպետ մըն էր Զիլինկիրեան Լեւոն, որ իր տաղանդը եւ աշխատասէր ի սպաս դրաւ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ բարեկարգ երգեցողութեան: Զիլինկիրեան սովորական վարպետ մը չէր: Միշտ աշխատող, զիշտ գրեցող, միշտ սրբագոյզ եւ սուրբեցնող: Ն. Թաւրեանի եւ Տիգրան Զուհանեանի աստիճաններէն, ինքզինքը կատարելագործած է հետզհետէ: Շատ բաներ կողեց, աղբուրցուց մեր Եկեղեցւոյ երգեցողութեան մէջ:

Յ Ա Ր Ե Ի Ե Լ Ի Յ

ԵՐԳ ԱՐԵՒԱԳԱՆԻ

Չափաւոր. Խաւարով.

Յա րեւեւ- լից միշտ ի մոտս ի հիւսիս-սոյ եւ ի
 Ե-կե-շե-ցիւք ար- քա- րոյ փա- րա-թա-նիւք ա-մե- նա-ստորք ե-

հա- րա- սոյ. ա-մե-նայն ազգ. եւ ա- ջնչք յորհ-նու-
 րոր Դու-թեանն, ա-ռա-ւո-տըս Լու- սոյ զա-ռա-

թինն նոր — օրհ-նե-ցեք զա-րա-րիչն ա- րա-
 ւոտ իա- շա- շու- րեանն Բիւր-տոտ Գո-վե-ցեք ընդ հոր եւ

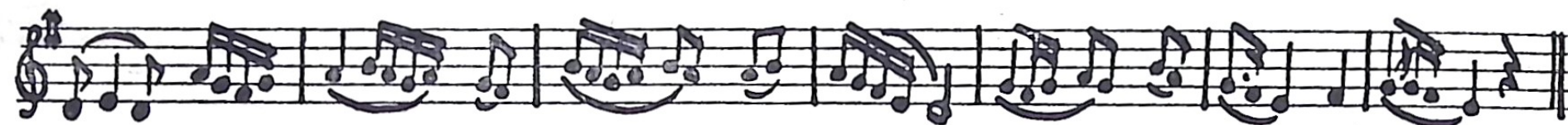
ար- ծոց, որ ծագ- եաց ըզ-լոյս ա-րե- ցա- կանն այ-սօր յաշ- իսրահիւ:
 հոգ- սոյն, որ ծագ- եաց ըզ-լոյս — Դի տառ-նեանն իւ-րոյ ի մեզ:

Յ Ո Ր Դ Ո Ր Ա Կ

Ծանրկեկ. Միայնակ.

1. Յա րե լե լից յա րեւ մութս ման կուցի սի ո նի,
2. Ե կե ղե ցիւ ա ր դա րոց եւ փա ռա բա նիչի,

1. օրի նե ցեւ միւս ան դա դար զծա գո ղըն լու սոյ:
2. բա րե բա նե ցեւ որ ես

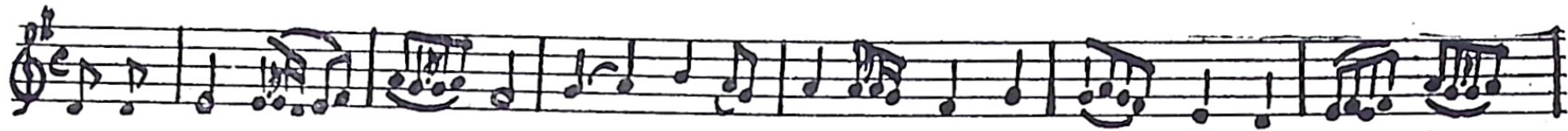

2. զի մաս սր լու սոյ:

Ճ Դ Ն Ա Ի Ո Ր Ք

Չափաւոր. եռմիտղ.

ԵՐԳ ԶԵՆԻ «ԱՂԱՂԱԿՆԵՐ» ՍՍ.ՂԱՌԱՍԻՆ

1. Ճրգ նաւորք Ա ս սու ծոյ, եւ ——— ժաւանգորդք երկնից ար քաւ յու-
2. Նա հաւսակք պաւն ծաւիք, եւ ——— սիւրեցեալք ի յերկնաւոր հո-
3. Մարտիրոսք ցաւն կաւիք, եւ ——— օրէւանք հոգւոյն նրբ մարտու-
4. Դո՛ւ վեւիք առ խաւրհի, եւ ——— բաւ ձաւիք վերնոցն ցըն պէտսու-
5. Կաւմաւոր պաւսաւագք, մանկուհիք օք եւ կաւարեալք ի մասս սու-

1. քեանն. որք փոխաւ նա կեալք զանցաւորաւ ուիք զաւանցըն քաւրուքիւն.
2. րեն. որք մը կորսեցայք ընդ Քրիստոսի արեալք ձեռով ի մանկաւ չին.
3. քեանն. որք յաղքեցիք ——— հոգւով կարեաց եւ շանկուքեան.
4. քեանց. որք եւրաւնուքեան մասին հաւսիք քան զաւանցն ուրիշ մարդկան.
5. քեամբ. որք փոխաւ նա կաւ — քին ——— արքիք զգիւն զմայլեցուցիչ.

{ քաւրի խօսեցեալ առ Տեղաւորն մանկանց եկեղեցւոյ:

Յ Ո Ր Դ Ո Ր Ա Կ

Ծանրկեկ. Միայնակ.

1. ձրգ նաւն րբ նրո մաւ րիսֆ, վր կայֆ Գրիս սո սի.
2. Նա հաւ սաւ կրֆ կեն դաւ նիֆ, սի րոզֆ Գրիս սո սի.
3. Մար սի րո սրֆ ցան կաւ լիֆ, մարգ կան ըղ ձաւ լիֆ.
4. Գո վե լիֆ վեր նոց դաւ սուց, պար ծանֆ աւ խար հի.
5. Կա մաււ ւոր սուրբ պաւ սաւ րաւֆ, հաւ սաւ կաւ ման կուցֆ.

1. բաւ րե խո սե ցեֆ առ սեւ վասն ան ձանց մեւ րոց:
2. որֆ չար չաւ րե ցայֆ մարմնոլ վասն ան ուաւ նրն Տեառն:
3. հայ ցե ցեֆ ի սուրբ Հոգւոյն սաւ մեզ ըզ բաւ րիս:
4. խրնդ րե ցեֆ զխաւ դաւ դու թիւն սաւ ե կե ղեցւոյ
5. հայ ցե ցեֆ լի նեւ եւ մեզ — վերջ. ձեզ պրասկալից:

L A B U

ԵՐԻ ԶԵՆԻ «ԱՍՏՈՒԱՆՈՒ ԱՍՏՈՒԱՆՈՒ ԻՄ» ՍԱՂԱԾՈՒՆ

Մանր.— Միայնակ-

Խումբով.— Չափառ:

Ա. Լու
 յա, ա-րա-րիչ լու-սոյ ա-ռա-ջին լոյս,
 Բնա-կնալի ի լու-յս ան-մա-տոյս հայր երկ-նա-ւոր, ի դա-տոյս լու-սե-ղի-նաց
 օրհ-նեալ. ի ծա-գնչ լու-սոյ ա-ռա-ւո-տոս, ծա-գնի հո-գիս մեղ-լոյս
 քո ի-մա-նա-լի : քո ի-մա-նա-լի

Բ. լոյս, ի լուսոյ ծագումն առն քակն արդար, անհառ ծընունդ հոր

որդի, յառաջ քան զարն աւուն ի քո գոյն եւալ ընդ հոր. ի ծագել.

Բ. լոյս, ի հօրի բընուծն աղբիւր բառ քու թնան, հոգիդ ստորք ան-

տուն ծոյ մանկութեան Կեդեց-ւոյ ընդ հրեշտակս ըզբեզ բարե - բաւուն ի ծա.

Բ. լոյս, երեւակ եւ ի անբաժան նեւ ի ստորք եւ րորդ քու թնան,

զնգ ընդ երկնայնայն երկնաւ ծինբըս միշտ քառաւ առ թեմք. ի ծագել

Յ Ո Ր Դ Ո Ր Ա Կ

Նախ.— (Ուղուած դանդաղութեամբ.)
Միայնակ.

The musical score consists of four systems, each with a single melodic line and four vocal parts (1, 2, 3, 4) indicated by numbers and clefs on the left. The lyrics are written in Armenian script below the notes.

System 1:

- 1. Թ
- 2. Խ
- 3. Խ
- 4. Ե ր Ե

Էն ղա Էն լի Դ Ա առ ուա
 Խո րի Ծա Գուճա ա Է Խա
 Խո րի ԲԸ Խեալ Խո Գի
 Բ ա ն ձի Է Բ Ե Խի Բնու Բիւ

System 2:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Ճ, Խա յր ա լե Էա Կա Լ, Ը-
 Խ, ա րե Գա Կն ա Բ Դա ր, Ծա-
 ա ա Շ Բիւր Բա րու Խեա Է, Լու-
 Է, Խի առա ուա Ծու Բիւ Է, ԳԲԵ-

System 3:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Է Կալ, Գա ղա Էա Էր ա լե-
 Գեա Խ յա Է ձի Էր ա լե-
 սով Բո Կ Լ Գո Խ Է-
 Խոս տո Կա Էի Խ Ե ա Է-

Ճ Ա Ն Ա Պ Ա Ր Հ

ԵՐԳ ԶԿՆԻ «ՏԷՐ ՀՈՎՈՒՆՍՅԱՆ» ՍԱՂԱՐԱՍԻՆ

Ծանոթ.— (Ուղուած դանդաղութեամբ.)
Միայնակ.

Դա նա պա րի եւ ծը 2 ճա ր -

տաւ րիս ի Ե - Կեա նք րի

ն տաւ ւա ռա -

ը նո ր դեա րի Գ -

տաւ րի Գ ի րի Ե -

աւ նե Լ ի ր Կի ւա

Handwritten musical score for "The Song of the Sea" in Hebrew. The score consists of six staves of music, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The lyrics are written in Hebrew script below the musical notes. The text is as follows:

Staff 1: פִּי תִּפְתָּח וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ
 Staff 2: וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ
 Staff 3: וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ
 Staff 4: וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ
 Staff 5: וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ
 Staff 6: וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ וְיִשְׁרָף לִי אֵשׁ

3 1 7 1 1 5 4

Ծանր.— (Ուղուած դամբարանաբխամբ.)

Handwritten musical score for three systems of music. Each system consists of a musical staff and four numbered vocal parts (1-4). The lyrics are written in Hebrew script below the staff and next to the numbered parts.

System 1:

- 1. אֵל
- 2. אֵל
- 3. אֵל אֵל אֵל
- 4. אֵל

System 2:

- 1. אֵל אֵל
- 2. אֵל
- 3. אֵל
- 4. אֵל

System 3:

- 1. אֵל
- 2. אֵל
- 3. אֵל
- 4. אֵל

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆ

Արեւադալի երգերը, որ Ներսէս Շնորհալիի կը վերագրուին, մէկէ աւելի անգամներ հայ ձայնագրութեամբ հրատարակուած են :

Առաջին անգամ՝ հանգուցեալ ուսուցիչս Լ. Մ. Զիլինկիրեան, եւրոպական ձայնագրութեամբ զրի առած և խմորատիպով բազմադրած է զանոնք իր դպրախումբին համար : Ներկայ հրատարակութիւնն ալ՝ որ երկրորդն է եւրպ. ձայնագրութեամբ հրատարակուածներուն, զրի առնուած է Զիլինկիրեանի կողմէ : 1932ին, Պոլսոյ մէջ, երաժիշտ Ն. Յ. Խիւտաւէրտեանն ալ հրատարակեց զանոնք, եւրոպական ձայնագրութեամբ :

Այս երգերուն զանազան ձեւով երգուածքները կան : Սակայն ամենէն աւելի ընդհանրացածները, այս տետրակին պարունակածներն են : Անթիլիա՝ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսարանի դպրախումբը, Երուսաղէմ՝ Պատրիարքարանի դպրախումբը, այս եղանակները կ'երգեն :

Այս առթիւ, պիտի խնդրէի պաշտօնակիցներէս, մէկգի ընել բոլոր նախասիրութիւնները, և ի սէր Հայ Եկեղեցիի երգեցողութեանց կանոնաւորման՝ ոյժ տալ այս եղանակներու ընդհանրացման :

Գ. Ա.

Այս սեփական առաջինն է բարձր մը ուրիշ սեփականներու, որոնք յա-
ջորդաբար պիտի հրատարակուին:

Երկրորդը ձայնագրեալ երգարան մըն է: Պիտի պարունակէ յիսու-
նի մօտ երգեր. Կամիսաս վարդապետէ, Ռոմանոս Մելիքեանէ, Ա. Տէր Ղե-
ւոնդեանէ, Ազատ Մանուկեանէ, Կարօ Զափարեանէ, եւ այլ երգահաններու
գործերէն. զարդարուած հեղինակներու նկարներով:

Ստանալու համար գիրքէ՛լ՝

K. ADJEMIAN

Catholicossat Armenien

Antelias - Liban.